

У Земуну, 1. септембра 1931.

Под високом заштитом
Њег. Краљ. Вис. Наследника Престола Петра.

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Број	Излази једанпут месечно.	Година
9.	Уредник: КОСТА СЕПЕРОВАЦ вероучитељ грађанске школе.	XXVIII.

Нешто о понашању назовиматица.

Овом приликом желим да изнесем читаоцима нешто о понашању назовиматица или лажних матица, што се може узети као наставак мога ранијег писања у „Срп. Пчелару“ из год. 1929. и у мојој књизи „Из живота пчела“, 1930. стр. 94—97. Тада сам изнео чињеницу, да се у кошници која дуже времена нема матице, појављује више лажних матица, а не само једна, и да те лажне матице могу да залегу све врсте ћелија у пчелињем гњезду, чак и ћелије са цветним прахом и оне које имају нешто меда.

Ове године имао сам прилику да пратим понашање лажних матица у једном пчелињем друштву које је остало сталан безматак, тако рећи, до последње групице пчела.*)

Године 1930. узимљено је у октобру једно пчелиње друштво на 11 оквира саћа (33×25). За зимницу пчеле су имале око 12 килограма меда медљиковца, који је потицао од

* Упор. мој чланак: Einige Beobachtungen und Untersuchungen bei Afterweiseln von Apis mellifica L. Bienenwatter No. 6. 1931.

медљике врбове ваши (*Lachnus viminalis* Fonsc.). Зима 1930. 1931. била је блага, са најнижом температуром -4°C , али се ипак показао велик губитак у пчелама, не само код овога, него и код других пчелињих друштава овога краја. У фебруару матица је почела да леже, али због узнемирености у кошници („срдобоља“, због рђаве хране) пчеле нису могле да до стадиума imago изведу нову генерацију. Пропало је млађе и старије легло.

Мртво легло и нечистоћа од избаченог измета у кошници присилише ме да заменим све саће, новим. У новом саћу (готово резервно саће) такође је било меда медљиковца као резервне хране.

Легло се није могло развити ни у новом плодишту, и цело друштво у априлу није имало више од 6000 до 7000 пчела, заједно са матицом. Према томе друштво се састојало само из прошлогодишњих пчела, од којих су најмлађе припадале генерацији запаћеној крајем октобра (1930.) Дакле најмлађе пчеле сад су биле преко 5 месеци старе.

Средином априла нестало је и матице и за време воћно-врбове паше (априлска паша у моме крају) друштво је функционисало само привидно нормално.

27. априла извршио сам преглед кошнице. Том приликом констатовао сам да су се појавиле лажне матице. У једном оквиру саћа било је залежено неколико ћелија (радиличке ћелије). У свакој ћелији нашао сам по 2 до 3 јајета. Око 6 сати после подне извадио сам све саће из кошнице, а на његово место поставио пет нових оквира готовог саћа са две преградње даске. На тај начин смањено сам гнездо, јер ни друштво није имало више од 1500 чланова. Пчеле су у новом гњезду запоселе три оквира саћа и то само делимично.

28. априла око 4 сата после подне нађена су нова јаја, на оквиру број 3 Карактеристична је била и појава једног ново извученог матичњака (примарни матичњак).

29. априла имао сам прилику да директно посматрам једну лажну матицу. То је била радилица са црним трбухом (абдомен без длака). Понашање ове лажне матице било је овако: Животиња се при лежењу јајета понашала слично као и права матица. „Доживљаји без успеха“ (т. ј. код животиња спусти трбух у ћелију, али не снесе јаје) низали су се један иза другог по неколико пута, тако да је животиња за један минут могла да направи по 5 до 6 таквих аката. Каткад би животиња по два три пута узастопце завирила у исту ћелију, при чему би понављала „празне доживљаје“ у горњем смислу. Без сумње, овде је у питању извештај сексуално-физиолошки ритам (Упор. М. Verworn, Allgemeine Physiologie

Јесам ли послао преплату „Српском пчелару“?

S. 460, 1922, u W. M. Borowsky, Einige Bemerkungen über Triebe und Instinete, Biol. Ztbl. 48. H. VIII., 1928.)

Кад животиња тури трбух у ћелију, тад се и задње ноге налазе у ћелији. Друга два пара ногу служе као подупирачи; крила су скупљена и својим задњим крајем мало упиру у суседне ћелије. Полни орган животиња је више пута јаче или слабије отварао приликом прављења ових аката. Кат-кад животиња застане и привлачи ногама преко чмара.

Шетање животиње по саћу било је доста живахно. За неколико секунди животиња пређе на другу страну саћа. Ја сам је у згодном моменту нумерисао као $d^{20} 1$ (по Frisch-у) метнувши јој на леђа (торакс) белу мрљу. Цело ово посматрање извршено је на сунцу, при температури од $+19^{\circ}\text{C}$.

Око 5 сати после подне поново сам посматрао исту лажну матицу на истом саћу. Сад се почела животиња кретати према партији саћа, у којој је било депонованог течног меда медљиковца. **Ту се она властитим устима хранила око два минута, као каква права сабирачица.** (Температура у околини 18.5°C). Тада сам могао посматрати, како животиња прелази на партију саћа са заклопљеним згуснутим медом медљиковцем, и како ту покушава да прогриза заклопац на ћелији. **И стварно она је успела да то уради за $1\frac{1}{2}$ минут.**

Кад сам тада хтео да јој дам правога течног меда, помоћу стаклене шипке, она је побегла, и кад је дошла на дашчицу оквира, почела је ту да лепеза, од прилике пола минута. **За време тога лепезања држала је отворен мирисни орган (Duftorgan).** Дакле, она је за време овог посматрања могла да се понаша као нормална радилица. Око 5^{49} сата поново сам је посматрао. Овом приликом видео сам, како је снела једно јаје у празну радиничку ћелију. То је трајало минут. И сад, кад се животиња показала у функцији сполне животиње (са сексуалном функцијом), хтео сам да је уклоним из кошнице. Кад сам је, пошто сам је ухватио, пустио 10 метара далеко од кошнице, она је најпре летела око мене, па је затим села мени на раме. Одатле сам је однео још 10 метара даље. Она је тада одлетела у околину и после направљених неколико завоја ишчезла ми је из вида. **Око 5^{50} сати нашао сам је у кошници међу осталим другарицама.**

30. априла фотографисао сам животињу на овај начин: Ухватио сам је у 10 сати пре подне и однео је у мрачан подрум, где је стајала 5 минута, затворена у папирној кесици. Кад се сасвим умирила преместио сам је на бео хладан папир, на коме сам је фотографисао у нормалној величини. Фотографисање је извршено напољу, 20 метара далеко од кошнице. **У пркос целој овој процедури која је трајала 20 до**

Мед вештачки, фалсифицирани није храњив, — нема витамина и штоди здрављу.

25 минута животиња се без ичије помоћи могла сама вратити у кошницу, чим се за време фотографисања мало јаче загрејала на сунцу.

Из ових мојих огледа јасно се види, да се пчелар неће моћи ослободити лажних матица на тај начин, што ће пчеле из кошнице са лажним матицама стрести на земљу подале од кошнице, јер се лажне матице, које се према ситуацији понашају сад као сексуалне животиње, слично правим матицама, а сад као обичне радинице, могу да поврате у кошницу из околине, у којој су се раније оријентисале.

Др. Сима Грозданић

професор

Примена центрифугалних машина у пчеларству.

(Наставак)

Навешћемо један конкретан пример. Унутрашња величина оквира из Дадан-Блатових оквира је 420×270 цм. За овај оквир лежиште у корпи истресајке треба да је: широко 490 м.м., дубоко 310 м.м. а широко 40мм. Према овоме излази, да све четири стране истресајкине корпе буду: широке 510мм., дубоке 320мм. а углови квадратне основе корпине удаљени од унутрашњих стране котла најмање 15 м.м. Будући су у погледу брзине сливања меда из котла погоднији конусни облици котла од цилиндричних, узећемо да нам дно котла има као нормалну величину 750 м.м.*) пречника, а да горњи отвор котла буде 820 м.м. у пречнику. Дубина котла у овом случају довољна је од 550 до 600 м.м.

Корпа као носач у истресајци треба да је довољно чврста, дубока и широка. Дашчице постављених оквира у корпу ради истресања меда не смеју додиривати поклопац на котлу. Чврстоћа корпе не сме бити узрок заклањању (затварању) ћелица са медом у саћу. Значи, корпа мора бити израђена од танких а јаким калајисаних или емајлираних шипака**).

*) До овог прорачуна дошли смо по овом обрасцу: $510 \cdot 1,41 + 30$. Дакле помножићемо основицу (квадратног облика) корпе са квадратним кореном од 2 па ћемо производу додати потребну удаљеност корпе од унутрашње стране котла. Оно што добијемо биће пречник цилиндричног котла, односно пречник дна код конусног котла. $510 \cdot 1,41 = 719$ а ми смо узели округло 720 м.м. Овамо смо додали потребан размак (између корпе и котла) од 30 м.м. В. Ј.

**) Немачке фабрике пчеларских српава у задње време ове корпе израђују поглавито од алуминиума са нешто мало танке чврсте и калајисаве жице. В. Ј.

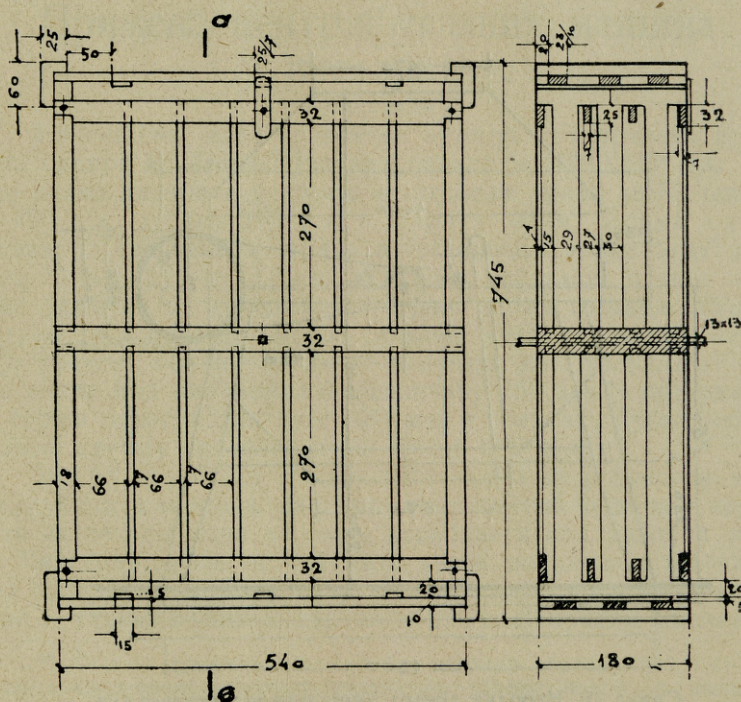
Мед даје здравље, прелази директно у крв и продужава живот.

брже и боље налаже на котао истресаљке (Слике 8 и 11). Ако корпа или оквири у њој при окретању ударају у поклопац може се десити, нарочито код поклопаца из два дела, да поклопац, покренут замајном снагом, буде избачен из свог лежишта и да том приликом повреди пчелара или кога његовог помагача. Зато су почеле преобрађивати у употреби истресаљке са погонима одоздо, под дном котла, и једним делом са стране (слике 5, 8, 9 и 11).

Кош за оквири

1:10.

Пресек А-В.

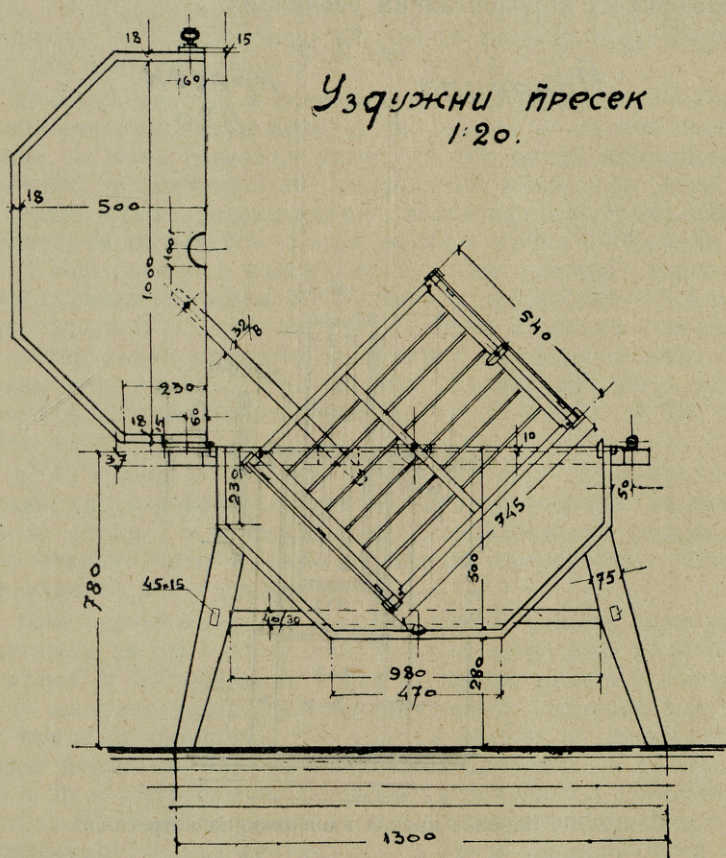
Слика 10а Народна дрвена вишеоквирна истресаљка

2. Постављање главне осовине у истресаљкама.

Несумљиво је, да ће вертикално постављање главне осовине, као носача корпе у истресаљкином котлу, носити преимућство над сваком другом постављању. Ипак се морају

**Најмилија посланица и најздравија храна за децу
јесте хлеб са маслом и медом.**

поменути тежње пчеларских стручњака у новије време, да се створе истресаљке са хоризонталним осовинама и ручним погоном за двострано истресање меда из 4 до 10 оквира. Ове тежње засноване су посматрањем ветрењача и тријера за жито. Ти покушаји до сада нису успели да задовоље напредне

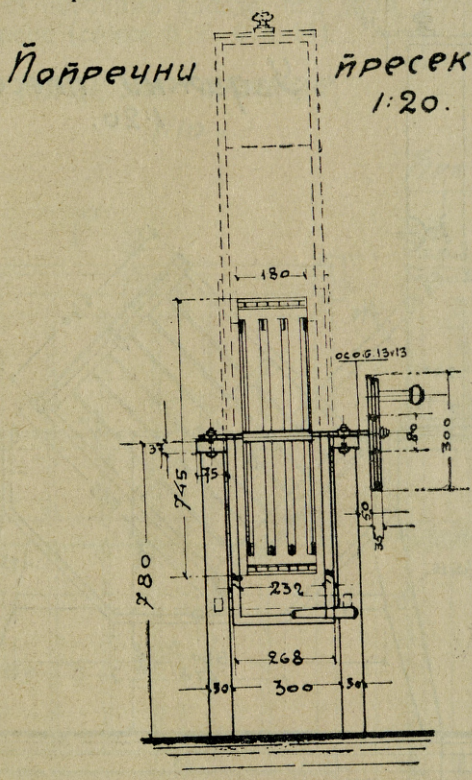
Слика 106 Народна дрвена вишеоквирна истресаљка

пчеларе. Нису успели јер се у суштини са оваквим истресаљкама спорије истреса мед, и ако су рађене за већи број оквира, од ваљаних истресаљака за истресање меда из 3 или 4 оквира прво из једне а по том из друге стране саћа. О овоме ћемо посебице расправљати при упоређивању практичне вредности истресаљака, које имају вертикалне осовине, са истресаљкама које имају хоризонталне осовине, и истресаљака подешених

**Сине мој, једи мед, јер је добар, и сит, јер је слadak
грулу твојему. (Приче Сол. 24, 13).**

за истресање меда из једне стране саћа („једностраних“) са истресаљкама за једновремено истресање меда из обеју страна саћа („двостраних“)

На сликама 1, 2, 3, 5, 6, 7, 7а, 7б, 8, 9, и 11 престављене су разне врсте истресаљака са вертикалним осовинама. На сликама 10, 10а, 10б, и 10в, престављена је само једна истресаљка са хоризонталним осовинама.

Слика 10в Народна дрвена вишеоквирна истресаљка

3. Постављање оквира са саћем у корпу истресаљке.

Корпа истресаљке, као носач оквира са саћем при истресању меда, може тако бити конструисана да у њој стоје оквири;

а) Вертикално и пљоштимице према главној осовини. У оваквим се истресаљкама истреса мед прво из једне стране саћа; кад се преокрену оквири на другу страну онда се

Мед је органски продукт, који после неколико минута прелази у крв.

истреса мед из друге стране. Ово се преокретање саћа врши два три пута (у толико више у колико је млађи — беље — саће) да би се поштедило његово ломљење. То су „истресаљке за једнострано истресање меда из саћа (Слике 1, 6, и 8)

б) Вертикално и сечимице (зракасто) према главној вертикалној осовини за једновремено истресање меда из обе страна саћа „француска, аустријска и немачка вишеоквирна истресаљка за једновремено истресање меда из обеју страна саћа“ (за прве две слике 7, 7а, 7б, и 11).

в) Хоризонтално и сечимице према главној вертикалној осовини (оквири постављени у две касете — са обе стране осовине по једна касета; у свакој касети по пет хоризонталних етажа — лежишта) за једновремено истресање меда из обе стране саћа „Десетооквирна истресаљка фабрике Glaze за једновремено истресање меда из обеју страна саћа (слика 9);

г) Вертикално и пљоштимице према главној хоризонталној осовини (оквири постављени у две касете — са обе стране осовине по једна касета; у обема касетама подједнак број вертикалних лежишта за оквири) за једновремено истресање меда из обеју страна саћа „Крапинска“ истресаљка пчелара и столара г. Драдутина Пресечког (слика 10, 10а, 10б и 10в); и

д) Сечимице и зракасто према главној хоризонталној осовини, као кад би се главна вертикална осовина са оквирима из слика 7 и 11 поставила у хоризонтални положај и за њу израдио котао у виду добаха за једновремено истресање меда из обеју страна саћа.

При тежњи да се за веће пчелињаке створи практична истресаљка са што већим капацитетом истресања меда конструктори су истраживали разне положаје оквира у корпи и односу њиховог постројења према главној осовини, као носачу корпе са оквирима. При томе се тежило, да облик котла не буде неспретан због свог великог пречника и у опште тежине целе истресаљке. У тежњи за повећањем капацитета у истресању меда са ранијим постављањем оквира попречке (пљоштимице) према вертикалној осовини прешло се на новија постављања оквира сечимице („зракасто“) према вертикалној осовини у тежњи, да би се мед једновремено истресао из што већег броја оквира у једној јединој истресаљци. Како је већи број оквира у истресаљци брже и јаче замарао човека при окретању ручице на већем точкићу погона дошло се на идеју, да се обе истресаљкине осовине ставе у хоризонталан положај, налазећи да се у таквом положају при руч-

У меду се налази ароматично уље и мравиња киселина, који много користе људском организму — чисте крв и уништавају штетљиве бактерије.

ном истресању меда човек мање замара. У колико се на томе успело рећићемо у закључном одељку овог написа.

Корпе у истресаљци за постављање оквира попречке (пљоштимце) према главној вертикалној осовини имају у главном основицу изгледа:

- а) Равнокраког троугла (три стране три оквира);
- б) Квадрата (четири стране четири оквира);
- в) Квадратног петоугла (пет страна пет оквира);
- г) Трокраке звезде (шест страна оквира);
- д) Два неједнака квадрата, од којих мањи квадрат увучен у већи тако, да између њихових страна буде размак око 15 цм. (осам страна осам оквира).

Тежња да се у истресаљку стави што већи број оквира променила је положај оквира према главној осовини. Та је тежња најзад избацила и саму корпу као носач оквира при зракастом постављењу оквира у истресаљци, које је постављење изазвало знатно појачање лежишта главне осовине, давши му у неколико изглед главчине на аутомобилском (или колском) точку, у коју се углављују најјаче стране оквира, горње дашчице, а друге две при тискују нарочитим шарнирима (стењама), као што је то лепо престављен у слици 11. Ова зракаста постављења оквира прво су извођена на вертикалном постављању осовине (слика 7 и 11) а у најновије доба и на хоризонталном постављању главне осовине. Осим овога у новије доба конструишу се истресалке садвема спојеним касетама, које имају од 3 до 5 лежишта за постављање толиког броја оквира посебице у обема касетама (слика 9). Највећи број оквира могу примити моторне истресалке, са главчином веома великог пречника*) за зракасто постављење оквира.

4. Облици истресаљкиног котла.

Код истресалака са вертикалним осовинама котлови (канте) имају облик цилиндричног или конусног лонца, или бурета. Код истресалака са хоризонталним осовинама котао има облик округлог или осмоугаоног добоша, расеченог на две једнаке полукружне половине.

Има и новијих подврста истресалака са касетама у врло плитким котловима у облику шерпе. Таква је истресалка система Бус са две или три касете. У овакве се касете стављају оквири у вертикалном положају и попречке (пљошти-

*У колико је већи број оквира у толико он захтева веће удаљење оквира од главне осовине, односно већи пречник шпиралне главчине на кугл-лагерима.

Копујте мед само код пчелара, једино пчелари могу вам дати гаранцију. да ћете заиста добити прави и чист мед, које ваше срце и тело крепи.

мице) према главној осовини. Касете су потпуно затворене са спољне стране (да спрече прскање меда у спољну страну) док су унутрашње стране, према главној осовини затворене жичаним решеткама. „Словенски чебелар“ у свом 11. броју од 30. новембра 1923 године донео је слику овакве истресаљке. Том је приликом објављено, да овакве истресаљке, по поруџбини, израђује Фридрих Мајер, механичар на Сушаку. (Наставиће се)

Објашњења у питању светла у кошници*)

Кад се старе традиције (предања) и тисућу годишње навике новим теоријама и чињеницама обарају (руше), тада долази често до неразумевања. Тешко је такођер спријатељити се с новим мислима и не моћи мислити у духу старих појмова.

Мој извештај о видној кошници у једном од јесењих бројева варшавскога пчеларскога листа у 1929 год. био је сасма кратак, јер сам писао само ради прегледа техничкога напретка у пчеларству Русије за последњи 5 година. Али сам се, како то сад увиђам, преварио, што сам мислио, да ће лица, која буду хтела новост практички испитивати, потребна разјашњења тражити у руским или у енглеским часописима наиме у енглеском „The Bee World“ и америчком „Amer Bee Journal“ што га издаје Дадан. Овај последњи лист писао је као увод чланку „Видне кошнице“ следеће речи: „Изгајање пчела у видним кошницама је важан догађај и може да буде далекосежна значења“. Сем тога је Дадан сам као и његови синови, овећи број пчелињих друштава смеистио у видне кошнице. Исто то учинише многи пчелари, као и покусне станице у Русији, Чехословачкој, Немачкој, у Удруженим североамеричким државама и у другим земљама. Све ме је то навело да о видним кошницама известим опширније.

Услед врло јакога и брзога развијања пчелињих друштава у видним кошницама, као и потребе да се топлина за врућих дана регулише, разликује се рад са пчелама у видним кошницама сасма од старога начина.

Држим потребним да би се сва питања о видној кошници са свих страна осветлила, да издам о томе брошуру (књижицу) и то што пре, јер су назори пчелара свуда и у свако време конзервативни.

*) Ово кратко објашњење саопштио је проф. У. Брухањенко и доносимо га по „Der Jugosl. Imker“-у.

Будући да морам кратко се изражавати, то ћу у овом чланку проговорити само о најважнијим питањима, која пчеларима, који се за видне кошнице интересују нису јасни.

I. Није најважније кошница, него сунчано светло које се сврсисходно пушта у кошницу.

Може се дакле с успехом светло у сваку кошницу пуштити. Кошница мора бити способна да се даде раширити.

Величина и облик оквира нема код тога никаквога утицаја.

II. Светло се пушта у кошницу у ограниченој количини и сврсисходно.

У кошницу упадајући сунчани зраци повисе знатно топлину, али нити пчеле нити саће не подносе прекомерну топлину. Премда пчеле воле топлину и добро се у њој осећају, ипак настоје да свим сретствима спрече, да се топлина у кошници дигне изнад 35° — 36° . Топлина од 37° пчелама је већ штетна. Стога се умеће стакло по целој ширини кошнице (док даљњи покуси ствар не промене) само с једне стране, наиме источне и у величини од 10 см, висине и 30 см. ширине. Окна се умећу 5 см. изнад дна тако да се кроз окна виде сокаци између оквира. Веће окно, као што би било у величини читаве једне стране и к тому с јужне стране не сме се допустити јер он да би се кошница претворила у сунчану топионицу воска.

III. Друштво треба светла, а не хладноће. С тога мора стена од стакла бити двострука, и окна уметнута у жљоб и с обе стране добро китом стакларским залепљена. Једноставно стакло пчеле ће превући лемом и воском, не можда, као што се погрешно мислило, да се бране од сунчаних зракова него да унутарњи простор заштите од хладноће. Једноставно окно расхлађује легло и само је по себи хладно. Пчеле то осете, па ако не обдан а оно одмах прве ноћи; оне покушавају против тога бранити се тиме, што једноставне стаклене стене прекрију (оплепе) воском и китом. Узрок томе није светло, него хладноћа.

IV. Видне кошнице морају бити провиђене згодном направом (уређењем) за прозрачивање, да се превисока топлина може спречити.

Мора се стога одмах, чим се укаже потреба, цело лето отворено бити. С тога лета треба наместити сасма горе на леглу, а не доле на дну. На дну ће бити добро имати резервно лето да се према потреби за врућих дана може отворити. Прејака врућина у леглу није исто тако пожељна као ни превелика хладноћа.

V. Пчеле које су досад биле у тами морају се привикавати на светло.

Светлост, која кроз окно пада у кошницу, плаши првих дана пчеле у кошници као досад непозната појава. Као до-

каз зато нека се покуша противно, па ће се опазити, како ће се пчеле које су дуже времена већ привikle на светло, унемирити се када им начини изненада мрак. Зато ако треба код претресања пчеле из мрачне кошнице у видну с почетка окно покрити и мало по мало кроз неколико дана га све више откривати.

VI. При селењу по дану требају пчеле из тамних кошница тамни уређај за вентилирање (зрачење), а из видних тога не треба.

Довољно је да се затвори мрежином од жице, и пчеле остају мирне. Нема ту дакле никаквих противречности, све има своје логични основи последицу: што је навикло на светло треба светло, а што је у тами воле таму. Навика је друга природа.

(Наставиће се)

Око пчеларске терминологије.

Уудио сам се, неznam с каквим дочеком, да изнесем не баш нов, предлог о једном заједничком нашем, рецимо јужнословенском пчеларском стручном листу. Верујем, да ни један предлог, ма ког се предмета тицао, није толико апсолутан, да макар колико имао својих разлога „рго“, нема који и „contra“. А изјављујемо, да нисмо никада толико интрансигентни, де не би смо били и спремни, да се потрудимо да разумемо и разлоге противне своје мишљењу и прихватимо.

Ми ћемо говорити о тражењу једне, ако баш не заједничке, а оно барем једне тачне пчеларске терминологије? Зар ми већ као пчелари једне нације, једне државе, једног књижевног језика, да и не спомињем интерес унапређивања и подизања пчеларства, и крај више стручних листова не осећамо потребу бољег и лакшег разумевања и споразумевања? А ако нам предлог за један заједнички лист не изгледа неизведив, ко може порећи, да је с њима у вези, и то у тесној вези и ово питање.

Чуо сам, ако је тачно, јер толико нисам читао, да су Маџари осећајући велику оскудицу у терминима за апстрактне појмове, преко своје академије наука створили потпуно нову терминологију, пустили је у књижевност, и данас се они увелико служе њоме и ни један лингвиста пуританац и не покушава, да је само поцени, а камо ли против ње заподене борбу. Ми немамо потребе, да стварамо нове називе за поједине пчеларске појмове, јер је у нашем народу пчела и пчеларство толико старо, барем откако је наш народ од примитивног пастирства, номадства прешао на земљорадњу и почео живети дуже привезан за једно станиште. За то ми

имамо за готово све појмове из пчеларства, и своје чисто народне називе. Изгледа нам некако, да их имамо мало много. А то долази отуда, што је код нас силно развијен провинцијализам; ми нисмо били подељени на покрајине, него на крајеве и крајичке. Сваки тај крај је био под нарочитим често разнородним утецајем, који је учинио своје, нарочито на разним стручним називима. А има тих назива, који су и самоникли разнолики а ипак народски.

Говоримо ово за сада само за оне делове нашег народа, који се служе једним књижевним језиком. И Словенца повући у ову комбинацију за сада је мало теже. Коликогод се они не деле од нас ни ми од њих крвно и расно, коликогод су нам тежње еклатантне, да останемо и постанемо још више једно, толико ипак постоје запреке у језику самом. Можда оне и не изгледају толико за лингвисту једног и у теорији, али пракса би ипак морала друкчије говорити. Оставићемо то питање даљим поколењима можда ће онда оно бити зрелије и мање опорно, да се и у њега загризе, а ми који са једним језиком служимо, могли бисмо се сада барем запитати: шта би било тешко између више термина изабрати један, а два најбоља и њих пустити у пчеларску књижевност? Знате, искрено да вам кажем, баш нас нешто лупи по ушима, кад читамо, где пише или кад чујемо, где се каже: — пчелац. Мислите то је мушка пчела, трут? Варате се; то вам је један, ма ког система, суд са пчелама. А што бисмо н. пр. употребљавали ни мало постичан израз маторка, код лепог и згодног нашег назива — старица или пресад?

Оно, ми вам се ту не кочоперимо као какав стручњак филолог; коначно би то наравно било њихово, што казла, да рашчисте појмове, па макар по њиховој победила пчелац и маторка. Него тек споменусмо ово узгред, колико нама наш „Sprachgefühl“ говори.

А кад бисмо баш хтели и наумили озбиљно да приступимо томе нослу, а онда бисмо морали од стране ма које централе, а најзгодније би то било од стране Савеза, обратити се на све писменије пчеларе, у свима крајевима отаџбине, да према згодним упутствима покупе податке у ту сврху и да их лепо сређено поднесу надлежнима. Ови опет нека настоје, да се образује једна, наравно задружна, стручна комисија, која би то све стручно испитала, те одабрала и уврдила оно, што би се могло употребити.

Само то неби смео бити покушај, него предузеће с тврдом одлуком, да се и оствари, а ми на томе послу имамо људи без личних, племенских, провинцијалних или других каквих претензија.

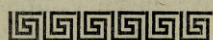
Хоће ли се то уредити као речник или као нешто скромније, споредна је ствар; главно је, да ту ствар има сва-

ка редакција листа код себе и да према томе исправља називе у чланцима и дописима својих сарадника.

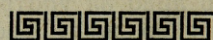
И, молим Вас, ако се штогод баш и није тако мудро казало, не узмите за зло.

Бобота, 28. маја 1931.

Стев. Кнежевић

Пчеларске вести.

Пчеларство у Врбаској бановини. Инжињер г. Лазар Марковић начелник пољопривредног одељења Врбаске бановине дао је податке о пољопривреди и о пчеларству изјавио је ово:

У Врбаској бановини има 46.000 кошница. Пчеларство није довољно развијено, овој грани привреде посветиће се много више бриге, омогућавајући рад појединцима путем пчеларских задруга и друштава.

Изјава г. Л. Марковића нас је обрадовала а добро би било, кад би се поставио бар један учитељ пчеларства, који би прегледао све пчелињаке и држао предавање о напредном пчеларству. Поред тога треба пчеларима препоручити држање пчеларског листа.

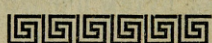
Извоз меда из Русије. Год. 1913. из Русије извезено је меда за 140.000 рубаља. Год. 1926-1927, извезено 639 тона за 390.000 рубаља. Год. 1929. извезено је 1871 тона за 903.700 рубаља. Од целокупног извоза из С. С. С. Р, спада на Немачку и Енглеску 68 %. Осим тога извози се сељ. Совјетске Русије мед у Француску, Аустрију, Италију, Чешку и Кину. Мед из Русије конкурише америкаанском меду. Најлепши је мед липовац из Сибирије, јер има добар кус и лепу боју.

Савез пчеларских задруга. У Загребу је 14. јуна о. г. одржана оснивајућа скупштина „Савеза пчеларских задруга“ на којој су донета правила Савеза и правила за пчеларске задруге чланице тога Савеза.

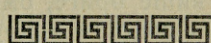
Колико ми је познато било је говора, да се у Београду оснује „Савез пчеларских задруга“ али је одложено, док не изађе закон о пчеларству, који ће бити темељ организације пчеларства. Да су г. у Загребу причekali на доношење закона о пчеларству боље би било, јер би у том Савезу била сва пчеларска друштва и задруге. Господа су Савез пчеларских друштава у Београду ставила пред готов чин, а ми држимо, да је мало незгодно, да наша највиша пчеларска установа приступа новом друштву, које би требало да стоји под његовом управом.

Стање пољопривреде у новосадском срезу. У 221 броју „Правде“ један пољопривредни стручњак дао је изјаву о стању пољопривреде у новосадском срезу, а за пчеларство каже ово: „Пчеларство такође мало има услова за развој, пошто у срезу врло мало има шума и ливада, које би пчелама послужиле на испашу.“

И ако нису најповољније прилике за пчеларство ипак требали би привредници да воде бригу и о пчеларству, па да буде добро пољопривредницима и пчеларима. Н. пр. сађењем племенитог воћа пољопривредници имају плодове, а пчеле пролетну пашу; сађењем багреме пољопривредници имају одлично дрво за употребу и гориво, а пчеле пашу; да се у пролеће по житу посеје еспарзета пољопривредници добивају одличну храну за краве и говеда, а пчеле пашу; и т. д. Рационална економија може помоћи унапређење пчеларства, а пчеле оплођавањем воћа и биља богато наградиће њихову пажњу. Добро би било да се економи мало више заинтересирају за пчеларство, па ће имати већи приход у економији.

Пабирци.

Лепиња од меда. Направити пену од 4 децилитра меда, 120 грама шећера, 2 цела јајета, 2 жуманцета, пуне кафене кашике соде бикарбоне. Затим додати уз стално мешање пола килограма брашна. Тесто ставити у машћу умазани плех, посути га дугуљасто исеченим ољуштеним бадемом и при спорој ватри испећи у рерну. Сећи као и остале лепиње.

Пчеле у осветљеним кошницама. У „Украјинском пасичнику“ г. А. Семереј износи своја опажања о развијању пчелињег друштва у осветљеним кошницама. Константовао је, да је 10. IV. у осветљеним кошницама било је 10-12 сатова залежених, а друштво је покривало 12-15 оквира. У обичним кошницама било је 6-9 сатова легла, а пчеле су покривале 8-10 оквира. Из осветљених кошнице пчеле иду раније на пашу, а у вече доцније раде. Према томе констатује, да је светлно корисно за пчеле.

Прављење вина од јагода. У Клостернајбургу постоји виноградска школа где се учи виноградарство, подрумарство, воћарство и градинарство. Ове године 6. јула одржан је једнодневни курс, за прављење вина од јагода. На курсу давале су теоријске и практичне поуке за прављење вина од јагода за кућу.

Шећер за пчеле. Чехословачко министарство финансија дозволило је решењем од 28. червна 1931. да се пчеларима даде шећер за прихрањивање пчела без наплате монополске таксе. Строге казне одређене су за оне, који шећер употребе у друге сврхе, а пчелари морају доказати, да је шећер употребљен за претхрањивање пчела.

Ради суше немамо никакове паше, да одржимо кошнице морамо их шећером прихрањивати. Добро би било, да и наш Савез замоли Министарство финансија, да даде пчеларима макар по 5 кила шећера по кошници без наплате монополске таксе.

За наступајуће време продаје меда препоручујемо нашим п. пчеларима

ЧАШЕ ЗА МЕД

од импрегнираног папира са поклопцима, у следећим величинама :

5	12	25	50 дкг.
Дин. — 62	— 80	1.—	1.20 по ком.

(Узорак чаше шаљемо на захтев)

ФЛАШИЦЕ (тегле) за мед од белог стакла са лименим патетнт поклопцима, имамо у следећим величинама на складишту:

$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	1 кг.
Дин. 4.—	5.—	6.50	8 — по ком.

Цене разумевају се од станица Н. Врбас, без паковања отпрема поштом и жељезницом поузећем.

Надаље имамо на складишту : врцаљке, канте и сита за мед у највећем избору, као и све остале потрепштине за продају и отпрему меда. За протувредност робе примамо здравог и зрелог меда за којег плаћамо дневну цену. Од меда треба нам послати узорак Испод 100 кг.-ма не примам у замену за робу.

Југославенска Пчеларска Индустија. **Л. РИЦМАН**, Нови Врбас
(Дунавска бановина)

О Г Л А С.

Харцерске канаринке дајем у замену за чистокрвну живину Плимут-Рокс. **БОГОЉУБ ВЕМИЋ**
Долово (Банат)

Ко жели да купи старија годишта „Српског пчелара“ година 1924—1930. нека пожуре са наруџбом, јер се налази још мали број комплетних годишта. Цена је за свако годиште 20 динара. Новац се шаље унапред или се лист шаље на надоплату. Поруџбине и новац треба слати „Српској пчеларској задрузи“ у Руму.

Власник и издавалац „Српска пчеларска задруга“ у Руми,

СРПСКА СРЕМСКА БАНКА А. Д. РУМА.

Деоничарска главница Дин. 3,000.000.—
Резервни фондови око „ 754.000.—

Има своје филијале:
у Глини, Илоку и Иригу.

Телефон бр. 11.
Адреса за брзојаве:
Сремска Банка.

П Р И М А

улоге на књижице и текуће рачуне, плаћа најбољу
камату и враћа без отказа.

П О Д Е Љ У Ј Е

зајмове на менице, текуће рачуне и хипотекарне
зајмове на куће и земљишта.

Ф И Н А Н С И Р А

обртничка, трговачка и индустријска подuzeћа.

О Б А В Љ А

све банковне послове брзо и кулантно.